

การวิจัยและการค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาจารย์พี่เลี้ยงนั้น ในต่างประเทศ ได้มีผู้ศึกษาวิจัยไว้อย่างกว้างขวางและมากพอสมควร ส่วนที่เป็นงานวิจัยของคนไทยยังอยู่ในวงจำกัดเฉพาะระดับอุดมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ การวิจัยเหล่านี้มุ่งในด้านต่าง ๆ ทั้งบทบาททัศนคติ ปัญหาอุปสรรค และความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะของอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อตัวนิสิตและการฝึกสอนของนิสิต

งานวิจัยภายในประเทศ

เกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยง ฉันทลักษณ์ ศรีนิลทา ได้ศึกษาไว้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจในบทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยง การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกสอน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ตลอดจนบริการและความช่วยเหลือที่อาจารย์พี่เลี้ยงต้องการจะได้รับจากสถาบันฝึกหัดครู ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนฝึกสอน จำนวน 140 คน และอาจารย์พี่เลี้ยง 108 คน ผลปรากฏว่าอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฝึกสอนเป็นอย่างดี และมีความเห็นว่าได้ให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนฝึกสอนเป็นอย่างมาก ส่วนนักเรียนฝึกสอนเห็นว่าอาจารย์พี่เลี้ยงให้ความช่วยเหลือเพียงปานกลางเท่านั้น และความช่วยเหลือที่ได้รับนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับทฤษฎีที่วางไว้ อย่างไรก็ตาม อาจารย์พี่เลี้ยงมีอุปสรรคและความยุ่งยากเกี่ยวกับเวลาไม่มีพอเพียงพอที่จะทำงานร่วมกับนักเรียนฝึกสอน นอกจากนี้อาจารย์พี่เลี้ยงต้องการให้สถาบันฝึกหัดครูให้ความช่วยเหลือแนะแนวในการทำงานร่วมกับนักเรียนฝึกสอน และการประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนฝึกสอนด้วย¹

¹ฉันทลักษณ์ ศรีนิลทา, "บทบาทของอาจารย์ช่วยฝึกสอนที่มีต่อการฝึกสอน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัชฌมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508).

มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อนักเรียนฝึกสอนไว้เช่น วิฑูรย์ บุญวานิช ศึกษาทัศนคติของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อนิสิตฝึกสอนคณะครุศาสตร์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ที่เลี้ยงในโรงเรียนต่าง ๆ ที่คณะครุศาสตร์จัดส่งนิสิตออกไปฝึกสอน แบบสอบถามที่ใช้มีทั้งแบบปลายเปิด แบบให้เลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประเมินค่า ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ประมาณ 95 % ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับนิสิตฝึกสอนคณะครุศาสตร์หลายท่าน พอสรุปได้ดังนี้

ก. เกี่ยวกับความสามารถในด้านการสอน นิสิตฝึกสอนส่วนใหญ่ยังบกพร่องในเรื่องความสามารถในการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจง่ายและรวดเร็ว การรู้จักใช้คำถามของนักเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการสอน และการเลือก คัดแปลงวิธีการสอนใดอย่างเหมาะสม

ข. เกี่ยวกับการจัดดูแลห้องเรียน ระเบียบวินัย และการปกครองชั้น นิสิตบกพร่องในเรื่องการจัดห้องให้ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน การเอาใจใส่ตกแต่งห้องเรียนให้น่าดูสวยงามและถูกสุขลักษณะ การเอาใจใส่ดูแลความประพฤติ มารยาทและการแต่งกายของนักเรียน

ค. ความเชื่อมั่นในอาชีพ นิสิตเชื่อมั่นว่าอาชีพครูเหมาะสมสำหรับตน

ง. ความสามารถทางมนุษยสัมพันธ์และบุคลิกที่แสดงออก นิสิตยังบกพร่องในเรื่องการยอมรับคำวิจารณ์ต่าง ๆ การรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ความสามารถในการทำงานเป็นหมู่เป็นพวก และความสนใจในบุคคลทั่วไป²

นารา สุภรัตน์ ได้ศึกษาทัศนคติของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อนิสิตที่ทำการฝึกสอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อค้นหาและวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ที่เลี้ยงของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2508 เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้มาเป็นรากฐานในการปรับปรุงโครงการฝึกสอนของคณะ และปรับปรุงคุณสมบัติของนิสิตฝึกสอน

²วิฑูรย์ บุญวานิช, "ทัศนคติของอาจารย์ช่วยฝึกสอนที่มีต่อนิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2506" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506).

ของคณะ และปรับปรุงคุณสมบัติของนิสิตฝึกสอนในรุ่นต่อ ๆ ไปด้วย ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามให้แก่อาจารย์ที่เลี้ยงในโรงเรียนที่รับนิสิตคณะครุศาสตร์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ

ก. ความคิดเห็นของอาจารย์ที่เลี้ยง เกี่ยวกับการจัดและดูแลห้องเรียนของนิสิต จัดอยู่ในระดับดีพอใช้ทุกข้อ และเห็นว่านิสิตมีความสามารถน้อยที่สุดในการจัดห้องเรียนให้ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

ข. เกี่ยวกับวินัยและการปกครองชั้น อาจารย์ที่เลี้ยงเห็นว่า นิสิตมีความสามารถน้อยที่สุดในเรื่องการดูแล และจัดระเบียบของชั้นขณะที่กำลังเรียน และอ่อนในเรื่องการเอาใจใส่การแต่งกายของเด็ก

ค. เกี่ยวกับการสอนและการปฏิบัติงานของนิสิตนั้น นำหนักเฉลี่ยที่สำคัญของความ เห็นอาจารย์ที่เลี้ยง คือนิสิตมีเทคนิคในการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจใตงายและรวดเร็ว

ง. เกี่ยวกับบุคลิกภาพ สังคมและอนามัยของนิสิต ความคิดเห็นส่วนใหญ่จัดอยู่ใน ระดับดีมาก³

ส่วนทางด้านปัญหาและอุปสรรคที่อาจารย์ที่เลี้ยงประสบในการนิเทศการสอนนั้น จิตสมร ชุมอินทรจักร ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอน ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2506 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงปัญหาของนิสิตฝึกสอน และอาจารย์ที่เลี้ยงในขณะที่ฝึกสอน และปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข แม้จะสิ้นสุดการฝึกสอน แล้ว นอกจากนี้ยังศึกษาถึงขอบกพร่องของนิสิตฝึกสอน ตลอดจนการปรับปรุงคุณภาพของการ ฝึกสอนของนิสิตให้ดีขึ้น การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้อาจารย์ที่เลี้ยง 130 คน และนิสิตฝึก สอนคณะครุศาสตร์ 157 คน บันทึกปัญหาคนละ 3 ข้อ ลงในแบบฟอร์มที่จัดไว้ และอธิบาย ลักษณะปัญหานั้น ๆ ด้วย ผลของการศึกษาครั้งนี้ พบว่าในขณะที่ทำการฝึกสอน นิสิตฝึกสอน

³นารา สุภรัตน์, "ทัศนคติของอาจารย์ช่วยฝึกสอนที่มีต่อนิสิตที่ทำการฝึกสอนใน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508).

ประสบปัญหาทางด้านการเตรียมการสอน วิธีสอน และการจัดหาอุปกรณ์การสอน ด้านการปกครองชั้นเรียน ตัวนักเรียน และบุคลิกภาพของนิสิตเอง

ส่วนอาจารย์ที่เลี้ยงมีความเห็นว่า สิ่งที่เป็นข้อบกพร่องของนิสิตฝึกสอนคือการสอน การปกครองชั้นเรียน และบุคลิกภาพของนิสิต และได้ขอเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพของนิสิตฝึกสอนว่า นิสิตควรเตรียมและวางแผนงานที่จะสอนล่วงหน้าอย่างถี่ทุกครั้งที่นิสิตควรสนใจและเข้มงวดในเรื่องระเบียบวินัยในชั้นเรียน ให้มีความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครูประจำวิชา ครูประจำชั้น และนิสิตฝึกสอน เพื่อสร้างกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียน และการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนิสิตควรฝึกหัดการพูดและการใช้เสียงก่อนออกฝึกสอน

ตามรายงานของอาจารย์ที่เลี้ยงและนิสิต มีปัญหาที่ยังไม่ได้แก้ไขในหมวดการเตรียมการสอน วิธีสอน การปกครองชั้นเรียน และปัญหาเกี่ยวกับตัวนิสิตเอง เมื่อนำปัญหาที่ยังไม่ได้แก้ไขเหล่านั้นมาเปรียบเทียบ จะเห็นว่าปัญหาที่นิสิตฝึกสอนยังไม่ได้แก้ไข ซึ่งอาจารย์ที่เลี้ยงและนิสิตรายงานมาตรงกันนั้นอยู่ในข้อที่ว่า นิสิตทำบันทึกการสอนไม่ดีและนิสิตไม่สามารถทำให้เด็กในชั้นอยู่ในระเบียบอันดี⁴

สุจิตต์ หนูนภักดิ์ ได้ศึกษาถึงปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อนักเรียนฝึกสอน และศึกษาถึงปัญหาที่อาจารย์ที่เลี้ยงและนักเรียนฝึกสอนต้องประสบในการดำเนินการสอน และการพัฒนาท้องถิ่นในโครงการฝึกหัดครูชนบทในการดำเนินงาน ผู้เขียนได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ที่เลี้ยงจำนวน 113 คน และนักเรียนฝึกสอน 420 คน และนำมาวิเคราะห์ผลโดยคิดเป็นร้อยละ หากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นและจัดอันดับผลปรากฏว่า อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 31.68 เข้าทำงานในโครงการนี้

⁴จิตสมร ชุมอินทรจักร, "ปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2506" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506).

1 - 5 ปี จึงมีประสบการณ์ในการสอนน้อย ไม่เข้าใจความมุ่งหมายและวิธีดำเนินงานของโครงการ และไม่ทราบหน้าที่ตลอดจนความรับผิดชอบของตนคือพอ อาจารย์พี่เลี้ยงประมาณ ร้อยละ 53.82 มีชั่วโมงสอนประมาณ 25 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์ ฉะนั้นจึงมีเวลาแนะนำช่วยเหลือนักเรียนฝึกสอนน้อย ส่วนความช่วยเหลือที่อาจารย์พี่เลี้ยงต้องการจากสถาบันฝึกหัดครู คือ ในด้านอุปกรณ์การสอน การค้นคว้าจากห้องสมุด และความร่วมมือจากอาจารย์นิเทศก์ให้มากขึ้น สำหรับนักเรียนฝึกสอนนั้นมีปัญหาในด้านวิธีสอน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่แสดงความคิดเห็น และไม่มีความสามารถในการผลิตอุปกรณ์การสอน⁵

สุขุมาลัย ชูวิวัฒนาวานิชย์ ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหมาะสมของโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูในภาคการศึกษา 1 ปัญหาที่อาจารย์นิเทศก์จากวิทยาลัย อาจารย์พี่เลี้ยงและนักเรียนฝึกสอน ประสมในขณะที่ทำงานร่วมกัน และกิจกรรมของอาจารย์นิเทศก์จากวิทยาลัย อาจารย์พี่เลี้ยง และนักเรียนฝึกสอนในระหว่างฝึกสอน ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามสอบถาม อาจารย์นิเทศก์ จำนวน 20 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 50 คน และนักเรียนฝึกสอนสายสังคมศึกษา 180 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยคิดเป็นร้อยละ ผลของการวิเคราะห์พบว่า อาจารย์นิเทศก์จากวิทยาลัย และอาจารย์พี่เลี้ยงมีความเห็นเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนฝึกสอน คล้ายคลึงกัน แต่นักเรียนฝึกสอนมีความเห็นว่าความสามารถของตนจัดอยู่ในระดับดี ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์พี่เลี้ยงที่มิต่อวิทยาลัยนั้น ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับอาจารย์นิเทศก์ด้วยเช่นกัน⁶

⁵สุจิตต์ หนูนภักดิ์, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และชลบุรี" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัชฌมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).

⁶สุขุมาลัย ชูวิวัฒนาวานิชย์, "ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศนักศึกษาฝึกสอน วิชาสังคมศึกษา ของวิทยาลัยครูในภาคการศึกษา 1" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัชฌมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

ส่วน สนั่น เมืองวงษ์ ศึกษาปัญหาและทัศนคติของครูที่เลี้ยงในการปฏิบัติงาน ร่วมกับนิสิตฝึกสอนจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร จำนวน 308 คน ผลการวิจัย ปรากฏว่า ปัญหาที่อาจารย์ที่เลี้ยงประสบ ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากนิสิตฝึกสอนยังไม่พร้อมที่จะ ปฏิบัติงานฝึกสอน ยังไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ มีปัญหาในด้านการจัดกิจกรรมประกอบ การเรียนการสอน มีการเตรียมตัวน้อยในการวางโครงการสอน การทำบันทึกการสอน การใช้วิธีสอน การจัดหาอุปกรณ์ประกอบการสอน และยังมี ความตั้งใจปฏิบัติงานน้อยอีกด้วย นอกจากนั้น อาจารย์ที่เลี้ยงที่เป็นอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และอาจารย์หัวหน้า หมดวชิรา พบว่าตนเองประสบปัญหาสำคัญในการประเมินผลการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกสอน?

อย่างไรก็ดี มีผู้ศึกษาปัญหาของอาจารย์ที่เลี้ยงที่นิเทศการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะไว้ คือ มณฑก จันทรเกตุเสียด ได้ศึกษาถึงปัญหาและความต้องการของอาจารย์ ที่เลี้ยงที่นิเทศการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนฝึกสอนระดับประกาศนียบัตร วิชาการ ศึกษาชั้นสูง โดยส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ที่เลี้ยงจำนวน 78 คน ผลปรากฏว่าอาจารย์ ที่เลี้ยงประสบปัญหาเรียงตามลำดับความสำคัญมากน้อย ดังนี้

1. ไม่มีเวลาให้นักเรียนฝึกสอนจัดกิจกรรมพิเศษประกอบการสอนวิชาวิทยาศาสตร์
2. ไม่มีความสนิทสนมกับอาจารย์นิเทศจากวิทยาลัย
3. ไม่ทราบแนวที่จะปฏิบัติในการร่วมปรึกษากับอาจารย์นิเทศจากวิทยาลัย
4. ไม่มีเวลาจะชี้แจงแก่นักเรียนฝึกสอนหลังจากสังเกตการสอนแล้ว
5. ไม่มีเวลาเตรียมการเพื่อสาธิตการสอน
6. ไม่มีอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่นักเรียนฝึกสอนต้องการใช้อย่างเพียงพอ
7. เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกสอน มีปัญหาในการปกครองชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น สำหรับความต้องการของอาจารย์ที่เลี้ยงนั้น ได้แก่

---

7 สนั่น เมืองวงษ์, "การศึกษาปัญหาและทัศนคติของครูที่เลี้ยงในการปฏิบัติงานร่วมกับนิสิตฝึกสอนจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2513" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514).

1. ต้องการให้นักเรียนฝึกสอนมีความรู้ในวิธีสอนและสามารถใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนและเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์
2. ต้องการให้วิทยาลัยช่วยเหลือโรงเรียนคานอุปกรณวิชาวิทยาศาสตร์
3. ต้องการให้วิทยาลัยครูจัดทำหนังสือคู่มือ และอบรมวิชาการนิเทศการสอนให้
อาจารย์ช่วยฝึกสอน⁸

งานวิจัยในต่างประเทศ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอาจารย์ที่เลี้ยงในคานต่าง ๆ มีผู้ศึกษาไว้อย่างกว้างขวาง เช่น โรเบิร์ต เซน เบอเรน (Robert Zane Bergen) ศึกษาถึงสถานภาพของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มหาวิทยาลัยโอคธาโฮมาคค์เลือกให้มาปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล ผลปรากฏว่า อาจารย์ที่เลี้ยงมีอายุโดยเฉลี่ยประมาณ 41.5 ปี และส่วนใหญ่เป็นอาจารย์หญิง คือประมาณ 2 : 1 ประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์ที่เลี้ยง มีตั้งแต่ 1 ปี จนถึง 47 ปี ประมาณร้อยละ 17 ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนมากมีวุฒิปริญญาโท และทำงานนิเทศมานานกว่า 6 ปี ในระหว่างปี ค.ศ. 1967-8 อาจารย์ที่เลี้ยงทำงานนิเทศนักเรียนฝึกสอนโดยเฉลี่ยประมาณ 2.3 คนเท่านั้น ส่วนใหญ่แล้วอาจารย์ที่เลี้ยงเหล่านี้ไม่เคยเรียนวิชาการนิเทศมาก่อน และไม่เคยนั่งหนังสือของสมาคมการฝึกสอนด้วย อย่างไรก็ตาม อาจารย์ที่เลี้ยงประมาณร้อยละ 54 เห็นว่าจะต้องเตรียมงานสำหรับกรนิเทศในปีต่อไป เพราะอาจจะรองรับหน้าที่นั้นอีก สำหรับข้อคิดเห็นของอาจารย์ที่เลี้ยง เห็นว่าควรมีการอบรมโดยเฉพาะสำหรับอาจารย์ที่เลี้ยง ผู้ที่จะรับหน้าที่นี้ควรมีประสบการณ์ในการสอนประมาณ 3 - 5 ปี และได้รับการคัดเลือกจากครูใหญ่หรือหัวหน้าโครงการฝึกสอน นอกจากนี้อาจารย์ที่เลี้ยงควร

⁸ มณฑล จันทร์ เกตุ เลียด, "การศึกษามัธยมศึกษาและความต้องการของครูที่เลี้ยงในการนิเทศการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงจากวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (ปริญญาบัณฑิตการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2515).

จะได้รับเงินเป็นค่าตอบแทน และรับผิดชอบนักเรียนฝึกสอนเพียง 1 คน ในแต่ละเทอม อาจารย์ที่เลี้ยงบางคนเสนอแนะว่า รัฐควรระดมลงในประกาศนี้บัตริว่าไคฉานการนิเทศ การสอนมาแล้วควย⁹

กัสตัน อีวอน คาลเวอร์ท (Gaston Evon Calvert) ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่เลี้ยงในสายตาของอาจารย์ที่เลี้ยง นักเรียนฝึกสอนและอาจารย์นิเทศจากวิทยาลัย โดยส่งแบบสอบถามให้แก่อาจารย์ที่เลี้ยง 131 คน นักเรียนฝึกสอน 179 คน และอาจารย์นิเทศอีก 29 คน จากสถาบันฝึกหัดครู 5 แห่งในรัฐอลาบามา ปรากฏผลโดยสรุปคือ ทุกคนเห็นพ้องกันเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่เลี้ยงที่ควรจะมีปฏิบัติและควรจะได้กำหนดบทบาทของอาจารย์ที่เลี้ยงไว้ให้ชัดเจน นอกจากนี้ควรจัดให้มีการประชุมพิเศษหรือมีโปรแกรมฝึกอบรมสำหรับผู้ที่จะเป็นอาจารย์ที่เลี้ยงโดยเฉพาะ เพื่อว่าทุกคนจะได้เข้าใจถึงบทบาทร่วมกัน บุคคลทั้ง 3 ฝ่ายเหล่านี้มีความเห็นใกล้เคียงกันเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่เลี้ยงที่ทำการปฏิบัติจริง และเสนอแนะว่าอาจารย์ควรมีทักษะเกี่ยวกับบทบาทนี้ใหม่มากกว่าที่เป็นอยู่ อย่างไรก็ตาม อาจารย์นิเทศรู้สึกว่ อาจารย์ที่เลี้ยงไม่ได้ปฏิบัติตามบทบาทอย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนฝึกสอนก็เห็นว่าอาจารย์ที่เลี้ยงไม่ได้ทำหน้าที่รับผิดชอบตามหน้าที่ และยังเห็นว่าอาจารย์นิเทศยังมีอิทธิพล มีอำนาจ และมีความสามารถมากกว่าอาจารย์ที่เลี้ยง ดังนั้น ถ้าหากทางวิทยาลัยเห็นความสำคัญของโครงการฝึกสอนแล้ว ก็ควรจะสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่เลี้ยงให้ใกล้ชิดกัน¹⁰

⁹ Robert Zane Bergen, "The Status of the Cooperating Teacher in the Elementary and Secondary Schools of Oklahoma," Dissertation Abstracts, 31, 11(May, 1971), 5896-A.

¹⁰ Gaston Evon Calvert, "The Role of the Cooperating Teacher as Perceived by Student Teachers, Cooperating Teachers, and College Supervisors in Selected Teacher Training Institutions of Alabama," Dissertation Abstracts, 31, 10(April, 1971), 5243-4-A.

โจวิตो บี คาสติลโล (Jovito B. Castillo) ก็ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของ
 อาจารย์พี่เลี้ยงไว้เช่นกัน โดยศึกษาจากนักเรียนฝึกสอน อาจารย์นิเทศจากวิทยาลัย และ
 อาจารย์พี่เลี้ยงจำนวน 75 คนเท่า ๆ กันจากโรงเรียนต่าง ๆ 23 แห่ง ส่วนเครื่องมือที่
 ใช้ในการวิจัยนี้ใช้ทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งปรากฏดังนี้ คือ อาจารย์พี่เลี้ยง
 ไม่มีเวลาที่จะปฏิบัติตามบทบาทที่กำหนดไว้ และบทบาทต่าง ๆ เหล่านั้นก็ไม่ได้เป็นข้อบังคับ
 ควบ ซึ่งอาจารย์พี่เลี้ยงจำนวนมากอาจจะไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามบทบาทบางอย่างได้
 อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติตามบทบาทของอำนาจพี่เลี้ยงขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือความต้องการ
 ของนักเรียนฝึกสอน ส่วนความรับผิดชอบตามบทบาทต่าง ๆ ก็ควรจะแบ่งไปให้อาจารย์
 นิเทศและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนบ้าง / สำหรับองค์ประกอบที่ทำให้อาจารย์พี่เลี้ยงมี
 ความเห็นแตกต่างกันไป ก็คือความแตกต่างในเรื่องคุณลักษณะของแต่ละคน ภูมิหลังทางอาชีพ
 และความล้มเหลวในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะว่าควรมีการสัมมนา การอภิปราย
 หรือการประชุมหารือกัน เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์พี่เลี้ยง และหนังสือ
 คู่มือการฝึกสอนควรจัดทำร่วมกันระหว่างวิทยาลัยและโรงเรียนฝึกสอน โดยระบุถึงบทบาท
 ของอาจารย์พี่เลี้ยงไว้ด้วย¹¹

นอกจากจะศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยงแล้ว ยังมีผู้วิจัย
 ถึงอิทธิพลของอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อนักเรียนฝึกสอนไว้ด้วย เช่น เบอร์ตัน (Burton) ได้
 ศึกษาถึงอิทธิพลของแบบการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อแบบการสอน (Teaching Style)
 ของนักเรียนฝึกสอน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้นักเรียนฝึกสอนและอาจารย์พี่เลี้ยง 32 คู่
 ซึ่งทดลองสอนร่วมกันในระดับชั้นเกรด 4, 5 และ 6 โดยใช้วิดีโอเทป (videotape)
 เป็นเครื่องมือในการดูแลการสอน ซึ่งปรากฏว่า นักเรียนฝึกสอนที่มีบทบาทหรือร่วมมือกับ

¹¹ Jovito B. Castillo, "The Role Expectation of Cooperating Teachers as viewed by Student Teachers, College Supervisors, and Cooperating Teachers," Disseration Abstracts, 32, 3 (September, 1971), 1374-A.

อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นอย่างดีนั้น จะมีพหุผลเลียนแบบคล้ายอาจารย์พี่เลี้ยงมาก ส่วนพวกที่ไม่ให้ความร่วมมือกับอาจารย์พี่เลี้ยง จะมีพหุผลที่ตรงกันข้ามกับอาจารย์พี่เลี้ยง¹²

ส่วน ซีเปอสัน (Seperson) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างแบบพฤติกรรมของนักเรียนฝึกสอนกับแบบพฤติกรรมของอาจารย์พี่เลี้ยง โดยศึกษาทดลองกับนักเรียนฝึกสอนและอาจารย์พี่เลี้ยง จำนวน 29 คนเท่า ๆ กัน แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 หมู่ หมู่ที่ 1 มีจำนวน 19 คน ปฏิบัติงานร่วมกับ อาจารย์พี่เลี้ยงเพียงคนเดียวตลอดเวลา 12 อาทิตย์ ส่วนหมู่ที่ 2 มีจำนวน 10 คน ให้ปฏิบัติงานกับอาจารย์พี่เลี้ยง 2 คน คนละ 6 อาทิตย์ การดูแบบพฤติกรรมนี้ใช้การสังเกตตามหลักคู่มือการจัดระบบโดยใช้แนวคิดรวมยอดของจอยส (Joyce's Conceptual System Manual) ผลของการวิจัยชี้แจงให้เห็นว่า อาจารย์พี่เลี้ยงมีอิทธิพลต่อนักเรียนฝึกสอนในระยะแรกเริ่มของการฝึกสอนมากกว่าในระยะหลัง ๆ โดยเฉพาะพวกที่อยู่กับอาจารย์พี่เลี้ยงคนเดียวตลอดเวลา จะได้รับอิทธิพลมากกว่าพวกที่อยู่กับอาจารย์พี่เลี้ยงสองคน ส่วนนักเรียนฝึกสอนที่ปฏิบัติงานกับอาจารย์พี่เลี้ยงสองคน อาจารย์พี่เลี้ยงคนหลังจะมีอิทธิพลต่อนักเรียนฝึกสอนมากกว่าอาจารย์พี่เลี้ยงคนแรก¹³

ในทำนองเดียวกัน บาวเออร์ส (Bowers) ได้ศึกษาอิทธิพลของอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีพฤติกรรมการสอนของนักเรียนฝึกสอน โดยใช้การสังเกตการสอนของนักเรียนฝึกสอนจำนวน 20 คน ที่ฝึกสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นการรวบรวมข้อมูล การสังเกตนี้จะสังเกตการ

¹² Michel Alan Burton, "The Effects of Cooperating Teacher Teaching Style on Student Teacher Teaching Style," Dissertation Abstracts, 31, 9 (March, 1971), 4593-A.

¹³ Marvin Allan Seperson, "The Relationship Between the Teaching Styles of Elementary School Student Teachers and the Teaching Styles of their Cooperating Teachers," Dissertation Abstracts, 31, 10 (April, 1971), 5257-A.

สอนบทเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็น 3 ระยะด้วยกัน ผลปรากฏว่า นักเรียนฝึกสอนจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งมีพฤติกรรมการสอนคล้ายกับอาจารย์พี่เลี้ยงในช่วงระยะสัปดาห์ที่ 8 ของการฝึกสอน¹⁴

นอกจากนี้ มินท์ซ์ (Mintz) ได้ศึกษาเรื่องทำนองเดียวกับบาวเออร์ส (Bowers) แต่ทดลองกับนักเรียนฝึกสอน 11 คน ที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา โดยให้ทดลองสอนบทเรียนวิชาสังคมศึกษาคนละ 2 คาบเวลา (period) แต่ละคาบเวลาจะมีอาจารย์พี่เลี้ยงคนละคนซึ่งอัดเทปการสอนของตนเป็นตัวอย่างไว้ก่อนแล้ว ปรากฏว่าเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว บทเรียนที่สอนในคาบเวลาแรก นักเรียนฝึกสอนสอนได้ไม่ดีกว่าอาจารย์พี่เลี้ยง แต่บทเรียนที่สอนในคาบเวลาหลังก็เกือบเท่าการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมการสอนของนักเรียนฝึกสอนได้เปลี่ยนแปลงอย่างมากในระยะเวลา 12 สัปดาห์ที่ทำการฝึกสอน และนักเรียนฝึกสอนที่มีความสัมพันธ์กับอาจารย์พี่เลี้ยงมากก็จะได้รับอิทธิพลในการสอนจากอาจารย์พี่เลี้ยงมากเช่นกัน¹⁵

จากผลการวิจัยดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า อาจารย์พี่เลี้ยงมีอิทธิพลต่อนักเรียนฝึกสอน โดยเฉพาะพฤติกรรมการสอนเป็นอย่างมาก ส่วนความสำคัญของอาจารย์พี่เลี้ยงทางด้านอื่น ๆ มีผู้ศึกษาไว้ เช่น คูลาวิค (Kulawiec) ศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในการนิเทศและทัศนคติต่อการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยงและนักเรียนฝึกสอน ทั้งในระยะแรกและระยะหลังของการฝึกสอน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและแบบวัดทัศนคติ ทดสอบนักเรียนฝึกสอน

¹⁴Lester James Bowers, "The Influence of the Classroom Verbal Behavior of Selected Intermediate Grade Student Teachers," Dissertation Abstracts, 32, 4 (October, 1971), 1952-3-A.

¹⁵Marcia Belford Mintz, "The Influence of Cooperating Teachers' Responsive-Directive Verbal Teaching Behavior on the Responsive-Directive Verbal Teaching Behavior of Student Teachers in their Classroom," Dissertation Abstracts, 33, 3 (September, 1972), 1064-A.

และอาจารย์ที่เลี้ยง จำนวน 230 คนเท่ากัน ขณะที่ฝึกสอนอยู่ในรัฐวิสคอนซิน นอกจากนี้ อาจารย์ที่เลี้ยงและนักเรียนฝึกสอนจะกรอกข้อความเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพล โดยเฉพาะ ซึ่งปรากฏผลว่า อาจารย์ที่เลี้ยงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อการฝึกสอนของนักเรียนฝึกสอน¹⁶

ฮิวส์ (Hughes) ศึกษาถึงความแตกต่างในค่านคุณลักษณะและพฤติกรรมของ อาจารย์ที่เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพสูงและที่มีประสิทธิภาพต่ำ โดยให้นักเรียนฝึกสอนของมหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น อิลลินอยส์ จำนวน 60 คน เป็นผู้แบ่งระดับประสิทธิภาพของอาจารย์ที่เลี้ยง โดยใช้แบบประเมินผลพฤติกรรมการนิเทศ (A.S.T.B.) เป็นเครื่องวัด ส่วน อาจารย์ที่เลี้ยงจะตอบแบบสอบถามของผู้วิจัยในตอนท้ายของการฝึกสอน ผลของการวิจัย แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ที่เลี้ยงทั้งที่มีประสิทธิภาพสูงและต่ำนั้น ไม่มีความแตกต่างกันใน ค่านคุณลักษณะและพฤติกรรม นอกจากนี้ข้อมูลโดยรวมได้ยังชี้ให้เห็นว่า คุณลักษณะและ พฤติกรรมหลาย ๆ อย่างของอาจารย์ที่เลี้ยง จะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมกระตุ้นให้หัวหน้าโครงการ ฝึกสอนได้ตระหนักไว้ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้พบว่า นักเรียนฝึกสอนมีทัศนคติต่อ อาจารย์ที่เลี้ยงลดน้อยลงในระหว่างที่ทำการฝึกสอน โดยเฉพาะที่มีต่ออาจารย์ที่เลี้ยงที่มี ประสิทธิภาพต่ำ¹⁷

¹⁶ Edwin Paul Kulawiec, "A Study to Determine the Relationship Between Attitude Toward Teaching and Perception of Supervisory Concepts of Secondary School Student Teachers and their Cooperating Teachers," Dissertation Abstracts, 32, 2 (August, 1971), 821-A.

¹⁷ Thomas Henry Hughes, "A Study of Selected Characteristic and Behaviors of Effective Cooperating Teachers," Dissertation Abstracts, 31, 11 (May, 1971), 5905-6-A.

วอสเบอร์ก (Vosburg) ได้ศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาด้านอาชีพของอาจารย์
 ที่เลี้ยงในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับคัดเลือกให้อยู่ในโครงการฝึกสอนของรัฐลุยส์-
 เซียนา ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม 2 ชุด สำหรับสอบถามปัญหาจากอาจารย์ที่เลี้ยง จำนวน
 659 คน ชุดหนึ่ง และสำหรับหัวหน้าโครงการฝึกสอนและอาจารย์นิเทศเกี่ยวกับการจัด
 การอบรมเพื่อแก้ไขปัญห อีกชุดหนึ่ง ผลปรากฏว่า อาจารย์ที่เลี้ยงจากวิทยาลัย 9 แห่ง
 คือ แมคเนิส สเตท คอลเลจ (McNeese State College), นอร์ทอีสท์ หลุยส์เซียนา
 สเตท คอลเลจ (Northeast Louisiana State College), นอร์ทเวสเทิร์น
 สเตท คอลเลจ (Northwestern State College), หลุยส์เซียนา โพลีเทคนิค
 อินสทิทิว (Louisiana Polytechnic Institute), แกรมบลิง คอลเลจ (Gram-
 bling College), มหาวิทยาลัยเซาท์เวสเทิร์น หลุยส์เซียนา (University of
 Southwestern Louisiana), มหาวิทยาลัยเซาท์เทิร์น (Southern University),
 เซาท์อีสเทิร์น หลุยส์เซียนา (Southeastern Louisiana), และ ฟรานซิส ที. นิคอลลส์
 สเตท คอลเลจ (Francis T. Nicholls State College) มีจำนวนมากกว่า
 ร้อยละ 50 ประสบปัญหาใหญ่ ๆ 10 ประการ คือ ปัญหาในการช่วยให้นักเรียนฝึกสอน
 สร้างความไว้วางใจให้แก่กัน การสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล การจูงใจนักเรียน
 การวิเคราะห์ความยุ่งยากของนักเรียน การเข้าไปมีส่วนร่วมกับนักเรียนได้ทุก ๆ คน การ
 ทำแผนการสอนระยะยาว การประสบผลสำเร็จในการวางแผนอื่น ๆ การประเมินผลตนเอง
 การพัฒนาการในการแสดงออกอย่างถูกต้อง และการประเมินผลขั้นสุดท้ายจากปัญหา
 ต่าง ๆ เหล่านี้ หัวหน้าโครงการฝึกสอนและอาจารย์นิเทศได้แนะนำกิจกรรมทางการศึกษา
 เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ จัดให้มีการสอนวิชาการนิเทศในระดับชั้นปริญญาโท มีการ
 สัมมนาหรือการฝึกปฏิบัติงาน (workshop) เกี่ยวกับปัญหาในการนิเทศ มีการปรึกษา
 หารือเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มระหว่างอาจารย์ที่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศ จัดบริการ
 ห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนโดยเฉพาะให้แก่อาจารย์ที่เลี้ยง จัดหนังสือให้อ่านโดยตรง
 ที่เกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ ปรับปรุงห้องสมุดของครูในโรงเรียนฝึกสอน และส่งเสริมให้อาจารย์
 ที่เลี้ยงได้พบปะสังสรรค์กับอาจารย์ของวิทยาลัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการฝึกสอน ผู้วิจัยได้ให้
 ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจว่า ควรจะใคร่ครวญเวลาที่แน่นอนสำหรับการสัมมนา การฝึกปฏิบัติ

งาน (workshop) และการปรึกษาหารือ ควรเปิดโอกาสให้อาจารย์ที่เลี้ยงได้เข้ารับการ
ศึกษาโดยไม่คิดมูลค่า และการคัดเลือกอาจารย์ที่เลี้ยงควรมีมาตรฐานสูงด้วย¹⁸

สำหรับ คีลัน (Keelan) ศึกษาเพื่อจะวัดความพึงพอใจของนักเรียนฝึกสอน
หญิงที่มีต่ออาจารย์ที่เลี้ยงหญิงด้วยกัน โดยแบ่งนักเรียนฝึกสอนหญิงจากมหาวิทยาลัยนอร์ท
เทอร์น โคลราโด ออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งเป็นกลุ่มทดลองโดยให้ปฏิบัติงานร่วมกับ
อาจารย์ที่เลี้ยงที่เรียนวิชาการนิเทศมาแล้ว กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มควบคุมและให้ปฏิบัติงาน
ร่วมกับอาจารย์ที่เลี้ยงที่ไม่เคยเรียนวิชาการนิเทศมาก่อน การวัดความพึงพอใจนี้ ผู้วิจัยใช้
แบบทดสอบวัดระดับความพึงพอใจของนักเรียนฝึกหัดครู (Student Teacher Satis-
faction Scale) สำหรับวัด ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนฝึกสอนที่มี
ต่ออาจารย์ที่เลี้ยงทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน และการเรียนวิชาการนิเทศการสอน
นั้นไม่มีผลต่อการนิเทศนักเรียนฝึกสอน อย่างไรก็ตาม อาจสรุปได้ว่านักเรียนฝึกสอนมีความ
พึงพอใจอาจารย์ที่เลี้ยงอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนฝึกสอนมีความพอใจเป็นอย่างมาก
เกี่ยวกับความช่วยเหลือ ความยุติธรรม ความสนับสนุน และความรู้สึกของอาจารย์ที่เลี้ยง
แต่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดในเรื่องการติดต่อสัมพันธ์กัน การคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของ
นักเรียนฝึกสอน และบรรยากาศที่อบอุ่น ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะไว้ว่า ในวิชานิเทศการสอน
นั้น ควรจะหาทางและวิธีการที่จะช่วยส่งเสริมให้อาจารย์ที่เลี้ยงมีความสัมพันธ์กับนักเรียน
ฝึกสอนมากขึ้น และการฝึกการแนะแนวให้แก่อาจารย์นิเทศการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อ

¹⁸William Edward Vosburg, "A Study to Identify and Analyze Professional Problems of Secondary School Cooperating Teachers in the State Supported Colleges of Louisiana," Dissertation Abstracts, 32, 1 (July, 1971), 294-A.

จะโคช่วยเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่เลี้ยง และนักเรียนฝึกสอนให้สนิทสนม
ยิ่งขึ้น¹⁹

งานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งที่นับว่าสนใจอย่างยิ่ง คืองานวิจัยของ ชมิคท์ (Schmidt) ซึ่งศึกษาวิจัยเพื่อวางนโยบาย ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ เพื่อใช้ในคณะกรรมการโรงเรียนของรัฐโอไฮโอ และคณะครูจะได้นำมาพิจารณาของนักเรียนฝึกสอนและอาจารย์ที่เลี้ยง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม 2 ชุด ให้ครูใหญ่ของโรงเรียนต่าง ๆ ในรัฐโอไฮโอ ชุดหนึ่ง และให้ครูที่ครูใหญ่เลือกให้อีกชุดหนึ่ง โดยต้องการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนฝึกสอนควรจะได้รับในระหว่างฝึกสอน ปรากฏผลว่า ควรมีการปรับปรุงความสัมพันธ์ของนักเรียนฝึกสอนที่มีต่ออาจารย์ที่เลี้ยง และอาจารย์ที่เลี้ยงควรมีความรับผิดชอบดังต่อไปนี้ คือ ควรให้การประเมินผลและการแนะนำแก่นักเรียนฝึกสอนให้รู้ถึงวิธีการปฏิบัติงานในโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยงควรคอย ๆ เขาไปมีส่วนในการฝึกสอนที่จะให้ประสบการณ์เกี่ยวกับครูประจำชั้น ควรมีความรับผิดชอบในตัวนักเรียนโดยให้คำแนะนำต่าง ๆ คอยดูแลภาพและปฏิบัติตนต่อนักเรียนฝึกสอนในฐานะ เป็นเพื่อนร่วมงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกสอนอย่างยุติธรรมโดยมีหลักการ²⁰

¹⁹James Anthony Keelan, "Student Teachers' Satisfaction with their Cooperating Teachers," Dissertation Abstracts, 32, 2 (August, 1972), 648-A.

²⁰Donald Edward Schmidt, "Student Teaching : The Creation of Policy, Rules, and Regulations Defining the Professional Role of the Student Teacher and the Cooperating Classroom Teacher Based Upon Perceptions of Selected Ohio Principals and Teachers," Dissertation Abstracts, 23, 7 (January, 1973), 3469-70-A.

จากงานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีผู้วิจัยทั้งสถานภาพ บทบาท ปัญหา ความต้องการ ทักษะคติ และแนวทางปฏิบัติงานของอาจารย์ที่เลี้ยง เพื่อให้โครงการฝึกสอนบรรลุสำเร็จ ผู้วิจัยเหล่านั้นได้ให้ข้อเสนอแนะถึงการปรับปรุงโครงการฝึกสอนในสถานต่าง ๆ รวมทั้งการช่วยเหลืออาจารย์ที่เลี้ยง อย่างไรก็ตาม การวิจัยปัญหาของอาจารย์ที่เลี้ยงเท่าที่พบมาล้วนแต่เป็นการวิจัยปัญหาโดยทั่ว ๆ ไปในการนิเทศการสอนของนักเรียนฝึกสอน แทบจะไม่มีการวิจัยปัญหาของอาจารย์ที่เลี้ยงที่พบเฉพาะในการนิเทศการสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง ผู้เขียนเห็นว่าปัญหาที่พบเฉพาะในการนิเทศการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งนั้น อาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งน่าจะได้รับการวิจัยหาทางแก้ไขและเสนอแนวทางปรับปรุง เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่การจัดการศึกษาหมวดวิชานั้น ในวิทยาลัยครู และเป็นประโยชน์ต่อการฝึกสอนตลอดจนการนิเทศการสอนวิชานั้น ๆ ของอาจารย์ที่เลี้ยงด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย